

ಜ್ಞಾನದ ಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳೇ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಾಗ

ಅಮಿತ್ ಭಟ್ನಾಗರ್

ಶಿಕ್ಷಣವು ವಿಮೋಚನೆಗೊಳಿಸುವಂತಿರಬೇಕಾದರೆ ಕಲೆಯುವವರು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿರಬೇಕೇ ಹೊರತು ಪ್ರಸ್ತುತ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೆಲ್ಲವಂತೆ ನಿರ್ಜೀವ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿರಬಾರದು - ಪೌಲೊ ಕ್ರಿಯೆರೆ

ಕೆಲಸವು ಕಲಿಕೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಅವಿಭಾಜ್ಯವಾಗಿ ಸೇರಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು (ಕೇವಲ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ದುಡಿಯುವ ವರ್ಗವನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ) ತಾನು ಕಲಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎನ್ನುವ ಸೋಗುಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದು ತನ್ನ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ.

ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸದ ಕಲಿಕೆಗೂ ವೃತ್ತಿ ತರಬೇತಿಗೂ ಯಾವುದೇ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ಅನೇಕ ವೃತ್ತಿನಿರತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಲಿಯುವಂಥ ಕೌಶಲ್ಯದ ಕೇವಲ ಗಳಿಕೆ ಮಾತ್ರ.

ನಾವೀಗ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದಾಹರಣೆಯೊಂದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳು ನಡೆಸಿದ ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ, ಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಪರಿಣಾಮ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಕ್ಕಳ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಪ್ರಥಮ ಬಹುಮಾನ ಲಭಿಸಿತು.

ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಶಾಲೆಯೊಂದಿಗೆ ವೈದ್ಯರು ಸಹಯೋಗ ಹೊಂದಿರಬೇಕೆಂದು ನಮಗೆ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅನ್ನಿಸಿತು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಆಧಾರಶೀಲ ಕಲಿಕಾ ಕೇಂದ್ರವು ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕು ಎಂದು ನಾವು ಆಲೋಚಿಸಿದ ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳು ಬಯಸಿದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಕೇಂದ್ರ ವಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಆಲೋಚನೆ ನಮಗಿತ್ತು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆಯಲು ಬಯಸಿದ್ದೆವು. ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿನ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಎನ್ನುವುದು ಅಂಥ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು.

ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳ ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದಾಗ, ಹಲವು ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಯಾವುದಾದರೂ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಂದ ಬಳಲಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದು ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಗರ್ಭಿಣಿಯರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಹಾರ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಮ್ಮ ಅನುಭವದಿಂದ ತಿಳಿದೆವು. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ದಪ್ಪಗಾದರೆ ಹೆರಿಗೆಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಆಹಾರವನ್ನೇ ಸೇವಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅರ್ಥಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳು ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವರು ಎಂದು

ಸರ್ಕಾರಿ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಗರ್ಭಿಣಿಯರಲ್ಲಿನ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಹಾರ ಕೊರತೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತಿತರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ನೇರ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದು ನಮಗರಿವಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯವು ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು.

ಕಡೆಗೂ ನಮಗೊಬ್ಬ ಆಯುರ್ವೇದದ ವೈದ್ಯರು ಸಿಕ್ಕರು. ಅವರಿಗೆ ಆಯುರ್ವೇದದ ಟೂತ್‌ಪೇಸ್ಟ್, ಮುಲಾಮು ಇತ್ಯಾದಿ ಕೆಲವು ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರು. ಸುತ್ತಲ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ನಾವೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡೆವು. ತರಗತಿಯ ಕೆಲವೇ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಎತ್ತರ, ತೂಕದಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಚರ್ಮ, ಕೂದಲು, ಉಗುರುಗಳು, ಕಣ್ಣುಗಳು, ಊತ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿತುಬಿಟ್ಟರು.

ಮಕ್ಕಳ ತಂಡಗಳು ಸುತ್ತಲ ಹಳ್ಳಿಗಳೊಳಗೆ ಸುತ್ತಾಡಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಕೋಷ್ಟಕಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದರು. ವಿವಿಧ ಮಟ್ಟದ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದ (ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರೇಡ್ 1 ರಿಂದ ಗ್ರೇಡ್ 4 ರವರೆಗೆ) ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ದಾಖಲು ಮಾಡಿದರು.

ಈಗ ಮುಂದಿದ್ದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದರೆ - ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಏನು ಮಾಡುವುದು? ಎರಡು ಸಲಹೆಗಳು ಬಂದವು:

ಮೊದಲನೆಯದು ಅಪೌಷ್ಟಿಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪೂರಕಆಹಾರವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ನೀಡುವುದು. ಇದು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಿಸಿಯೂಟದ ಬದಲಾಗಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಸತ್ತು (ಹುರುಗಡಲೆ ಹಿಟ್ಟು) ವಿನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾದದ್ದು.

ಮತ್ತೊಂದು ಸಲಹೆಯೆಂದರೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಲು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ

ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿರುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ವೇತನವನ್ನು ನೀಡುವ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯಿತ್ತು.

ಪೂರಕ ಆಹಾರವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡ ಕೆಲವು ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಅದು ದುಬಾರಿ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು ಅವುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಯಾರೂ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.

ವೈದ್ಯರು ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಮಾಡಿದರು. ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದಂಟಾಗುವ ಮರಣಗಳು ಬಹುಗಂಭೀರ ವಿಷಯವಾದ್ದರಿಂದ ಆಡಳಿತವು ತಕ್ಷಣ ಇದ್ದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿತು. ಹತ್ತಿರದ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ವೈದ್ಯರ ತಂಡವನ್ನು ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು.

ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಮಾಡುವಾಗ ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳು ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಚಕಿತರಾದರು. ಯಾಕೆಂದರೆ ತಮ್ಮದು ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರದೇಶ ಎಂದು ಅವರಂದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಜನರು ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಬೀಜಗಳನ್ನು, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕೀಟನಾಶಕಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್‌ಗಳಿಲ್ಲದೆ ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸೋಯಾಬೀನ್ ಮಾರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನರೆಲ್ಲ ಸ್ಥಿತಿವಂತರು ಎಂದೇ ಮಕ್ಕಳು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಮೋಟಾರುಸೈಕಲ್‌ಗಳಿದ್ದವು, ಕೊಳವೆಬಾವಿಗಳು, ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್‌ಗಳಿದ್ದವು. ಬಹಳ ಮಂದಿ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ತೋರಿಕೆಯ ಸಮೃದ್ಧತೆಯ ನಡುವೆ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಹೇಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯ?

ಹಾಗಾಗಿ, ಅವರು ಜನರು ಆಹಾರವಾಗಿ ಏನು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ಹೊರಟರು. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿನ ಹಿರಿಯರು ತಾವು ಚಿಕ್ಕವರಿದ್ದಾಗ ಆಹಾರವಾಗಿ ಏನನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಂದರ್ಶನದ ವೇಳೆ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಲಾಯಿತು.

ಮಕ್ಕಳು 20 ಮಂದಿ ಅಷ್ಟ ಅಷ್ಟಿಯರನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಿ ಅವರು ಹೇಳಿದ 130 ಬಗೆಯ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿದರು. ಈ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ರುಚಿಕರವಾದ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಆಹಾರಪದಾರ್ಥಗಳಿದ್ದವು. ಅಣಬೆ, ಸೊಪ್ಪು, ಹೂಗಳು, ಗಡ್ಡೆಗಳು, ಗಿಡಗಳ ಬೀಜಗಳು, ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದ ಅಪರೂಪದ ಹಣ್ಣುಗಳು, ಮೂರು ಇಲ್ಲವೇ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಜೇನು, ಹಲಬಗೆಯ ಅಂಟು, ರಾಳ, ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿ ಮಾಂಸ, ಮೀನು, ಏಡಿಗಳು ಈ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಇದರಲ್ಲಿನ 70% ವಸ್ತುಗಳು ಕಾಡು ಮತ್ತು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದವು.

ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿನ ಆಹಾರ ಬೆಳೆ ಕೂಡ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಆಗಿತ್ತು. ಮಕ್ಕಳು ಹನ್ನೊಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬಗೆಯ ಜೋಳದ ತಳಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಐದರಿಂದ ಆರು ಬಗೆಯ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಮಾಡಿ ಅವುಗಳ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಓಹ್! ನಾವು ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟೆವು. ಹಸುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದವರು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಹಾಲು, ಮೊಸರು ಮತ್ತು ತುಪ್ಪ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದಿಲ್ಲದಿದ್ದವರು ಕನಿಷ್ಠ ಮಜ್ಜಿಗೆಯನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕೃಷಿಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜೈವಿಕ ವಿವಿಧತೆ ಕಳೆದುಹೋದದ್ದು, ಅರಣ್ಯ ನಾಶ ಇವೆಲ್ಲವೂ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಆಹಾರ ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಇದರಿಂದ ಅರಿತೆವು.

ಈಗ ಮಕ್ಕಳು ಅರಣ್ಯ ನಾಶ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ವೈವಿಧ್ಯವು ಹಾಳಾಗಲು ಕಾರಣಗಳೇನು ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ತೊಡಗಿದರು.

ಛಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಂದ ಅರಣ್ಯನಾಶವಾದ ಕತೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಹೊತ್ತು ತಂದರು. ದಿನಕ್ಕೆ 25 ಪೈಸೆ ಪಡೆದು ಜನರು ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. 'ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲ' ಜನರು ಉಪ್ಪನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮತ್ತೇನನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಕೇಳಿದರು. ಆಮೇಲೆ ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ ಕೊಳ್ಳಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು (ಮೊದಲು ಅವರೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಯಿಸಿ ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಹರಳೆಣ್ಣೆಯನ್ನು ದೀಪಕ್ಕೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು) ಎನ್ನುವ ಕತೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಜನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದರು. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ವಸ್ತು ಬರಿದಿ ಕಲಸಲಾಯಿತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ - ವಾರದ ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಡಿಗಳನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಹಂಚಿದರು, ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾರಾಟಗಾರರು ಯೂರಿಯಾವನ್ನು ಜನರ ಕೈಗೆಟುಕುವಂತೆ ಚೆಲ್ಲಿದರು, ಸುತ್ತಾಡಿ ಬೆಟ್ಟಗಳಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದವರಿಗೆ ಕಪ್ಪುಚಹಾವನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಹಂಚಿದರು.

ಇದರಿಂದ ಜನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಸಾಲದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅವಲಂಬಿತರಾಗುವಂತಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ನಗದು ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಂತಾಯಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವೆಂದರೆ ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳ ಜಾಗದಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭ ತರುವಂತೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮೆಕ್ಕೆಜೋಳ ಹಾಗೂ ಜೋಳವನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸೋಯಾಬೀನ್‌ಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳು ಕಡಿಮೆ ಫಲವತ್ತತೆಯ ಭೂಮಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡವು. ಎಣ್ಣೆಕಾಳುಗಳಂತೂ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ

ಮಾಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟವು. ಕೃಷಿ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು.

ಈ ಇಡೀ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೊಸ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ನೀಡಿತು. ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಆಲೋಚನೆಗಳು ಮೂಡಿದವು. ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಕ್ಕಳ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಆಯ್ಕೆಯಾಯಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಮುಖ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳು ಪ್ರೊ. ಎಪಿಜೆ ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂ. ಅವರು ಪರಿಸರ ಹಾಗೂ ರೈತರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಜೈವಿಕ ಇಂಧನದ (ಬಯೋ ಡೀಸೆಲ್) ಲಾಭಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತೀರ್ಪುಗಾರರು ಪ್ರೊ. ಕಲಾಂರವರು ಈಗಷ್ಟೇ "ಜೈವಿಕ ಇಂಧನ(ಬಯೋ ಡೀಸೆಲ್) ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯಕ" ಎಂದು ಹೇಳಿದರಲ್ಲ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆ ವಿರೋಧಿ ನಿಲುವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿರಿ ಎಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ ಸುರೇಶ್ ಎನ್ನುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಅಳುಕದೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಿಗೆ ಕೃಷಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಏನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ರೈತರು ಜೈವಿಕ ಇಂಧನ(ಬಯೋ ಡೀಸೆಲ್) ಕ್ಕಾಗಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಶುರುಮಾಡಿದರೆ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಸಾಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತರಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ! ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಪ್ರೊ.ಕಲಾಂರಂತಹ ಉನ್ನತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ನೋಡಬಲ್ಲರು ಎಂದು ತೀರ್ಪುಗಾರರು ಯೋಚಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

ಯಾವುದಾದರೂ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದು ನೀಡುವ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ದೊಡ್ಡದು. ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಥೆ (ಫುಡ್ ಅಂಡ್ ಅಗ್ರಿಕಲ್ಚರ್ ಆರ್ಗನೈಸೇಷನ್) ಹಾಗೂ ಡಾ. ವಂದನಾ ಶಿವ ಅವರ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಕೂಡ ಆಹಾರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಜೈವಿಕ ವೈವಿಧ್ಯ ನಷ್ಟವಾಗಿರುವುದೇ ಕಾರಣ ಎನ್ನುವ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ನಮಗೆ ರೋಮಾಂಚನವಾಯಿತು. ಆದರೂ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಲು ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಿಸಿಯೂಟ ಹಾಗೂ ಪೂರಕ ಆಹಾರ ನೀಡಿಕೆಗಳಿಗೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿವೆ.

ಮಕ್ಕಳು ನಡೆಸಿದ ಈ ಆರೋಗ್ಯ/ಸ್ಥಳೀಯ ಇತಿಹಾಸದ ಸಂಶೋಧನೆಯು ಪುಟ್ಟ ಪುಸ್ತಕವಾಗಿ - 'ಕಿಚಡಿ ಯಾ ಬಿಸ್ಕುಟ್ ಕಿ ಬೆಹೆನ್ ಸೆ ಆಗಿ' ಎಂದು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಈ ಹೆಸರು ನೀಡಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಲೋಕಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬಿಸಿಯೂಟಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಬಿಸ್ಕೆಟ್‌ನ್ನು ಹಂಚಬೇಕು, ಅದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಬಿಸ್ಕೆಟ್‌ನ ಪರವಾಗಿ ಲಾಜಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹಾಗಾದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಕಲತದ್ದೇನು?

ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು, ಸ್ಥಳೀಯ ಇತಿಹಾಸ ಇವುಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಇದರೊಳಗೆ ಅಡಗಿದ್ದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಅರಿತರು. ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹಳ್ಳಿಯ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಕಲತದ್ದೇನೆಂದರೆ ಜ್ಞಾನವೆನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಿತರಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾದದ್ದಲ್ಲ. “ಅಶಿಕ್ಷಿತ” ಆದಿವಾಸಿಗಳು ಕೂಡ ತಿಳಿದವರು, ಜ್ಞಾನಿಗಳು. ಇದು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಂಗತಿ. ಅದರಲ್ಲೂ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸಮಾಜ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕುರಿತು ಕೀಳರಿಮೆಯಿಂದ ಕುಗ್ಗಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆದಿವಾಸಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಇದು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ತುಂಬುವಂತಹ ವಿಷಯ.

ಇದರೊಂದಿಗೆ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡುವುದನ್ನು, ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿತರು. ಶೇಕಡಾವಾರು, ಸರಾಸರಿ, ಕೂಡಿಸುವುದು, ಭಾಗಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲೆಕ್ಕವನ್ನೂ ಮಾಡಿದರು. ಗಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಬರೆದುಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ತಿದ್ದುವುದು ಸಾಕಷ್ಟು ಅಭ್ಯಾಸವಾಯಿತು. ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಹಿಂದಿಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡುವುದು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಗಿತ್ತು. ಮಾಹಿತಿಗಳ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಕೆ, ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಿಕೆ, ಆ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ವಿವರಿಸುವುದು ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸುವ ಕೌಶಲಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾದವು.

‘ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ’ಕ್ಕೂ ಮಕ್ಕಳ ಕೆಲಸದ ಈ ವಿವರಣೆಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧವೆಂದು ನಿಮಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದೇ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ! ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕ್ಷಾಮದ ಬಗ್ಗೆ ಕೈಗೊಂಡ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಯೋಜನೆಯು NCF group ನ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ (‘ವರ್ಕ್ ಅಂಡ್ ಎಜುಕೇಶನ್’) ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದಾಗ ಮಕ್ಕಳು ಮಾಡಿದ ಈ ಕೆಲಸವೇ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಎಂದು ಅರಿವಾಯಿತು.

ಹಾಗಾಗಿ ನಾವೀಗ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದಾಗ ಈ ರೀತಿಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದನ್ನು ಕಲತವು!!

ಉಪಸಂಹಾರ

ಮಕ್ಕಳು ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು/ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಲಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ದಿನನಿತ್ಯದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಲಿಯುವುದು ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ. ಸಮಯ ಕಳೆದಂತೆ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳು ಉಳಿದುಕೊಂಡು, ಉಳಿದವು ನೆನಪಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸರಿಯುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಸಹಜ ಕಲಕಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಾವೇನೇನು ಕಲಿತವು ಕಲತದ್ದಷ್ಟು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಒತ್ತಡವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಶಾಲೆಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಲಕೆಯ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ ಅವುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು ಇಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಒತ್ತಡ, ಆತಂಕಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರು ಗಣಿತ, ಹಿಂದಿ, ಪಟ್ಟಿಮಾಡುವಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕಲಿತರು ಎಂದು ನಾನೂ ಬರೆಯಬೇಕಾಯಿತು.

ಈ ವಿಧಾನವು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಕಲಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ದುರದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಇದನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವಂತೆ ರಚಿಸಲಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೊಂದು ಮಿತಿಯೆಂದರೆ ನಾವು ಸಮಯವನ್ನು ನೋಡುವ ರೀತಿ. ಮಕ್ಕಳು ಸಮಯವನ್ನು ‘ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ’ ಎಂದು ನಮಗೆ ಸದಾ ಯೋಚನೆಯಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅಲ್ಲದೆ ನಿಗದಿತ ಸಮಯದೊಳಗೆ ನಮಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಮುಗಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಕಲಕೆ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ.

ನಾವು ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಲಕೆಯ ಒಂದು ದಾರಿಯಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರ ಮನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಆಧಾರಶೀಲ ಕಲಕಾ ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಕಲಕಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿವೆ.

ಕಿಚಡಿಯೋ ಬಸ್ಸುತೋ ಎಂಬ ಚರ್ಚೆಯನ್ನೂ ಮೀರಿ

ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬನೆ

ತೂಕ ನೋಡುವುದು

ಬೆಳೆಗಳ ಜೀವಿ ವೈವಿಧ್ಯ ನಷ್ಟವಾದದ್ದರ ಪರಿಣಾಮ

ಎತ್ತರ ಅಳಿಯುತ್ತಿರುವುದು

ಅಮಿತ್ ಅವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಾಗಿದ್ದವರು ನಂತರ ಶಿಕ್ಷಣತಜ್ಞರಾದರು. ಅವರು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಆದಿವಾಸಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ತಮ್ಮ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕೋರ್ಸ್‌ನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟರು. ಅಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಸಹಯೋಗಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಜನರ ಸಂಘಟಿತ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಹಲವು ಸ್ಪೂರ್ತಿ ಗೀತೆಗಳನ್ನು, ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬೇಸತ್ತು ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಆಧಾರಶಿಲೆ ಕಲಾಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆದಿವಾಸಿ ಮುಕ್ತಿ ಸಂಘಟನೆಯೊಂದಿಗೆ ಬಾರವಾಸಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಲು ಇ-ಮೇಲ್ ವಿಳಾಸ adharshila.learningcentre@gmail.com ಅನುವಾದಕರು: ಹೇಮಾ ಹೆಬ್ಬಾಳೂಡಿ, ಪರಿಶೀಲನೆ: ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಹೊಸಂಗಡಿ.